

Enhancing Pupils' Social Skills and Enriching
Teaching Methods through Storytelling and Virtual Reality

Is-sigra tal-ħarrub

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

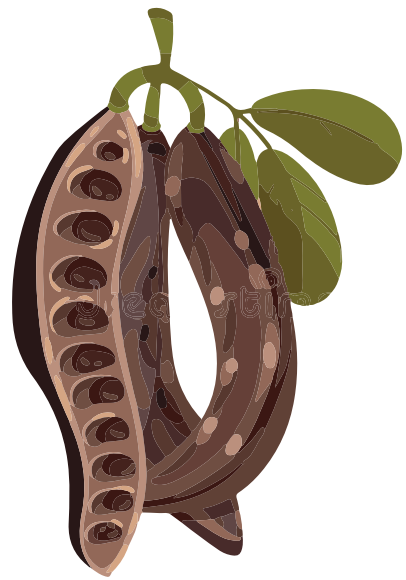
L-appoġġ tal-Kummissjoni Ewropea għall-produzzjoni ta' din il-pubblikazzjoni ma jikkostitwixxix approvazzjoni tal-kontenut, li jirrifletti biss il-fehmiet tal-awturi, u l-Kummissjoni ma tistax tinżamm responsabbli għal kwalunkwe użu li jista' jsir mill-informazzjoni li tinsab fiha.

Indiçi tal-Kontenut

L-Eroj Principali
Sommarju
Kontenut tal-Istorja

paġna 1
paġna 2
paġna 3

Is-sigra tal-ħarrub

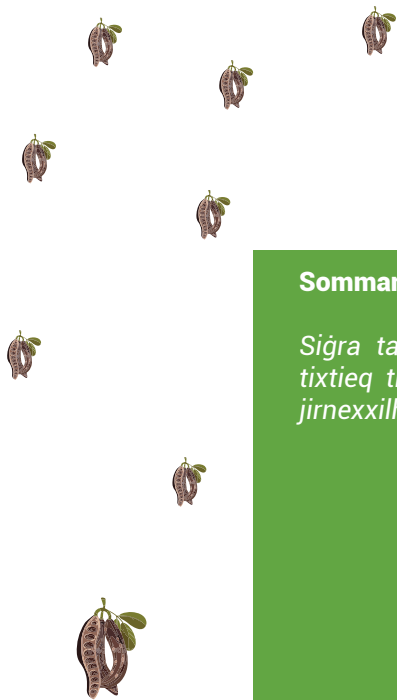

Eroj ewlenin

Is-sigra tal-ħarrub
Il-gawwi tal-ilma

Il-gawwi tal-ilma

Sommarju

Sigra tal-ħarrub li tgħix f'belt griza u maħmuġa tixtieq tmur post li jkollu aktar ħdura u sigar. Se jirnexxilha?

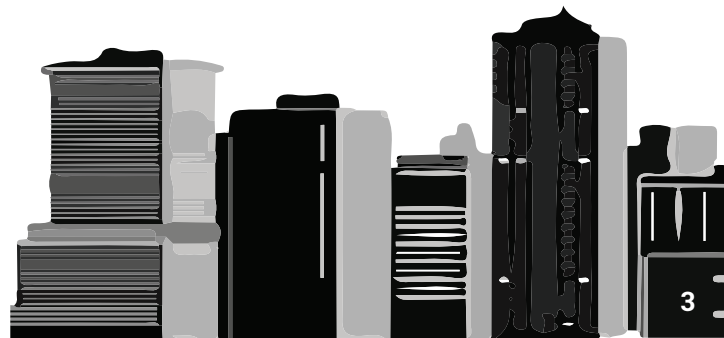
Darba fost l-oħrajn kien hemm sigra żagħżugħa tal-ħarrub. Sigra tal-ħarrub hija sigra li żżomm il-weraq tagħha matul is-sena kollha. Tista' togħla sa 18-il metru u tgħix kwazi għal perjodu ta' 100 sena. Is-siġar tal-ħarrub jippreferu jikbru fuq art bil-blat mingħajr ilma, qrib il-baħar u kull sigra tkun pjuttost 'il bogħod mill-oħra. L-isem "Sigra tal-ħarrub" ġej mill-frott tagħha li jkun fih żerriegħa li meta taħbat ma' xi ħaġa tagħmel ħoss u għandha d-dehra ta' qrun tal-injam! (Xylo- keraton kemm bil-Grieg antik kif ukoll dak aġġornat)..

In-nies jippreferu jħawlu s-siġar tal-ħarrub fiċ-ċentru tal-belt, u anke fil-bankini minħabba d-dell kbir li dawn joffru fil-madwar; aktar u aktar peress li huma siġar li jeħtiegu ftit ilma u l-inqas sforz possibbli biex jikbru.

Is-sigra tal-istorja tagħna kienet sigra tal-ħarrub femminili twila, f'saħħitha u b'saħħitha. Iz-zokk tagħha kien għadu ma tkemmixx ħafna. Wara kollox kien għad kellha biss għoxrin sena, u kif nafu, is-siġar jgħixu għal żmien twil. Il-friegħi tagħha kellhom kulur kannella ċar li f'xi partijiet kien ikaŋġi f'kannella skur u fi sfumaturi vjola fil-griz. Kif x'aktarx diġà tafu, is-siġar tal-ħarrub għandhom weraq ħodor kbar u tondi b'xi sfumaturi grizi fuqhom u l-għamla ta' dawn il-weraq hija ħoxna u raffa.

Kien żmien ir-rebbiegħa u s-sigra tal-ħarrub kienet mimlija weraq f'dan iż-żmien tas-sena. Barra minn hekk, iż-żrieragħ prezzjużi tagħha kienu bdew jikbru. Forsi diġà smajtu li fil-Greċja l-antika, in-nies kienu jużaw iż-żerriegħa tas-sigra tal-ħarrub – minħabba l-fatt li kollha kemm huma għandhom bejn wieħed u ieħor l-istess piż (0,2 gr) li huwa Karat, kelma li originat minn "keration" – bħala unità affidabbli sabiex ibiġhu u jixtru d-deheb u ħaġar prezzjuż bħall-emerald.

Iżda ż-żrieragħ tas-sigra tal-ħarrub huma prezzjużi ħafna wkoll għan-nutrizzjoni tal-bniedem u xejn inqas bħala ikel għall-annimali. In-nies jieklu ż-żerriegħa tal-ħarrub bħala sustanza li tagħti l-ħlewwa, bħala sostitut tal-kafe, jagħmlu tip ta' dqiġ minnha kif ukoll tip ta' għasel li jsejnhulu "għasel tal-ħarrub" u fl-aħħar nett sostitut taċ-ċikkulata bl-isem ta' "ċikkulata tal-ħarrub". Il-frott prezzjuż kollu tas-siġar huwa mimli vitamini, proteini u metalli tal-kalċju.

Iżda issa ejjew immorru lura għas-siġra tal-ħarrub tal-is-torja tagħna. Din is-siġra tal-ħarrub għexet waħedha fiċ-ċentru ta' belt kbira ħdejn il-baħar, marsusa bejn blokko kbar tal-bini. Kienet qed tagħmel ħilitha jum wara jum biex titwal dejjem iżjed u għalkemm ħadd ma kien baqa' jsaqqilha l-għeruq, b'diffikultà rnexxielha tixref minn bejn il-bini u tara x-xemx. Iżda minkejja l-isforzi tagħha, kien sar tassew diffiċli li tilhaq il-mira tagħha.

Il-binjiet il-grizi komplew jitolgħu qrib tagħha jum wara jum, saħansitra eqreb minn qabel u bdiet tħossha bħal priguniera f'darha stess. Mir-roqgħa li kienet fiha, bilkemm setgħet tħares lejn ix-xemx. U l-għeruq tagħha kienu maqbudin bejn il-blokk tas-siment li kienu jinsabu madwarha.

Mhux talli kienet abbandunata mix-xemx, iżda aljenata wkoll min-nies tal-belt. Ħadd ma gie jsaqqilha l-għeruq, u jiżbrilha l-fergħat. Lanqas ma ġew jikkultivawliha ż-żrieragħ prezzjużi u f'saħħithom tagħha. Grieden biss għexu qrib l-għeruq tagħha biex jiklulha l-ħarrub. Is-siġra ħassitha waħidha f'din il-belt griża u mudlama. Ma setgħet tara l-ebda kulur aħdar imkien u l-ebda pjanta oħra ma kibret qrib tagħha. Għalkemm kienet qed tipprova tibqa' ħajja kuljum f'dan il-post li deher ostili, għal naqra ma fallietx milli tagħmel dan... Huwa għalhekk li s-siġra żagħżuġha tagħna ma kienet kuntenta xejn tgħix hemmhekk.

Kuljum kienet tohlom li qiegħda tgħix f'post differenti, fil-foresta l-kbira jew f'xi mergħa ħadra. Flimkien ma' ħafna sigar ħodor oħra jew saħansitra aħjar, mdawra b'sigar tal-ħarrub ħelwin bħalha jgħixu madwarha. L-arja tkun friska u tkun tista' tgawdi x-xemx matul il-ġurnata kollha. Ikun hemm l-ilma ħelu għas-sigar kollha u n-nies jieħdu ħsiebhom, jaħsduhom u jkunu grati għat-teżori tas-sigar tal-ħarrub kif ukoll juru l-gratitudni tagħhom lejn is-sigar kuntenti. Holmot ċar u bdiet tistħajjel lilha nnifisha mas-sigar l-oħra kollha jgħixu fi ħdan in-natura!

Iżda ma setgħetx tinqata' minn mal-għeruq tagħha, bl-ebda mod! Mhux talli s-sigar kienu diffiċli jiċċaqalqu u jbiddu posthom, iżda fl-istess ħin dak il-post kienet tqisu bħala d-dar tagħha. Kien il-post fejn twieldet. Xi jgħidu s-sigar tal-ħarrub l-oħrajn jekk isiru jafu li kienet qed taħsibha biex tabbanduna l-post tat-twelid tagħha! Il-post fejn kienu trabbew l-antenati kollha tagħha? L-għeruq tal-antenati kienu fondi u twal daqs l-istorja tal-passat tagħhom.

L-antenati tagħha darba wissewħa: Jekk tipprova titlaq, l-għeruq tiegħek jitmermru, u tmut!

Jum wieħed, gawwi tal-ilma bi ġwienah bojod kbar li kien qed jivvjaġġa madwar id-dinja kollha, ra s-sigra tal-ħarrub żagħżuġha u ddecieda jżurha. Is-sigra tal-ħarrub spjegatlu għaliex kienet daqshekk imdejqa u qasmet il-holma tagħha miegħu, ix-xewqa li tħalli l-benniena tal-antenati

tagħha. Wara li qagħad jismagħha, il-gawwi qalilha li kienet libera tagħmel dak kollu li xtaqet. "Ħadd ħliefna ma jaf x'inhu l-aħjar għalina", fesfsilha gentilment f'widintha.

Is-sigra tal-ħarrub kienet frustrata aktar minn qatt qabel. Wara, sabet ruħha f'dilemma kbira; għandha tibqa' fl-art primordjali tal-familja tagħha jew għandha titlaq u ssegwi l-ħolm tagħha? Kienet iżolata u riedet tivvjaġġa, biex tiskopri lilha nnifisha mill-ġdid u xtaqet ukoll tevita t-tniġġis tal-belt.

Il-parti li fiha tittiehed deċiżjoni

Deċiżjoni 1a: tibqa' hemm.

Deċiżjoni 1b: titlaq.

Deċiżjoni 1a:

Ġiet fuqha mewġa kbira ta' biża'. Lehen irqiq fefsfilha f'widintha tal-injam: "Is-siġar iridu jibqgħu f'posthom, inkella jmutu". Għalhekk, iddeċidiet li ma tmurx. Il-biża' u d-dieqa li kellha wassluha biex tieġu raqda twila. Imbagħad bdiet tongħos u ħolmot li qatt ma kienet telqet mill-belt fl-ewwel lok, u xjaħet hemmhekk. Għadda ż-żmien.... Jum wara jum, rat lilha nnifisha mingħajr il-weraq u l-frott tagħha. Anke l-ġrieden li kienu jieklu l-ħarrub tagħha abbandunawha. Ix-xemx għebet min-naħa tagħha, il-binjiet il-kbar komplew jikbru aktar u t-toroq kienu mimlijin bottijiet taż-żibel u skart ieħor. Ippruvat tistira l-għeruq dgħajfa tagħha, iżda l-art kienet niexfa u kiene qed tarmi riħa tinten. Ma kienx hemm sinjali ta' ħajja madwarha. Kollox kien awtomatiku, metalliku u mekkanizzat. Is-silenzju li jtarrax kien interrott biss mill-ħsejjes qawwijin tar-riħ ivenven matul it-to-roq vojta tal-belt bla l-wien.

Quddiemha kien hemm fossa żgħira bl-ilma tat-tajn, iżda kien ċar biżżejjed biex tara r-rifless tagħha nnifisha fiħ. U hekk għamlet. Rat il-friegħi tagħha midbiela u mingħajr ħajja, il-kulur taz-zokk tagħha ma kienx l-istess kannella jgħajjat kif kienet tiftakru, iżda issa kien isfar mewt, kulur il-mard. Il-forma tiegħu ma kinitx bħal qabel, kienet mimlija xquq u kien beda jithattek quddiem fi stat imwiegħer. Is-siġra tal-ħarrub kienet pass wieħed 'il bogħod milli taqa' fl-art, pass żgħir 'il bogħod milli tesperjenza l-mewta tagħha.

F'daqqa waħda, is-sema mtela bi sħab iswed u bdiet niezla x-xita. Hasset l-għeruq tagħha idrati mill-qtar tax-xita u... qamet! Il-fossa tal-ilma kienet hemm, iżda kienet mimlija ilma frisk u ċar. Hija tat ħarsa lejha nnifisha u f'daqqa waħda indunat li ma kinitx għadha siġra bla ħajja, iżda reġgħet lura għas-siġra żagħżuġha u b'saħħitha li kienet tiftakar li kienet u saħansitra isbaħ. "Ufff... b'xorti tajba kienet biss ħolma kerha", qalet bejnha u bejn ruħha filwaqt li serrħet moħħha.

Hija fittxet fis-sema u l-gawwi tal-ilma kien qiegħed hemm. "Allura? X'inhi d-deċiżjoni tiegħek, sabiħa?"

Deċiżjoni 1b:

Ħarset lejn ix-xemx minn xaqq żgħir ħafna bejn il-bini. Ix-xemx kienet qed tidli bir-raġġi qawwija tagħha, imbagħad tbissmitilha u qaltilha; "Tibżax, se nkun maġenbek. Se tħoss l-eżistenza tiegħi tagħtik il-ħajja u se tifhem kliemi għax ir-raġġi tiegħi se jillumina wkoll". F'daqqa waħda, dan il-ġest nobbli ġegħilha tirrealizza xi ħaġa importanti ħafna; kemm kull eżistenza madwarna hija importanti! Għalhekk, xtaqet tara x-xemx tidli kuljum fuq rasha. Riedet tħossha taħraq fuq il-wardiet ta' wiċċha, tħoss is-sħana tagħha tiġri mal-vini tagħha u tagħtiha s-saħħa u l-perseveranza.

"Se nitlaq!", qalet lill-gawwi. "Irrid inżur smewwiet oħrajn, inxomm irwejjah ġodda, nieħu n-nifs minn kurrenti ta' arja friska, inkun parti minn ambjenti ġodda, immur fuq avventuri ġodda u... niġġedded billi nżur artijiet ġodda!"

"Oh, mela inti tassew ixxurtjata! Se titlaq dgħajsa dalwaqt għal Ċipru. Messek tipprova taqbadha! Il-gverta mhix 'il bogħod, segwi x-xemx... tmexxik hi!"

"Tajjeb ħafna! Hekk se nipprova nagħmel. Grazzi!"

Għalhekk, is-siġra tal-ħarrub bdiet iċċaqlaq l-għeruq tagħha ftit ftit. Fil-bidu l-moviment kien diffiċli u deher impossibbli. Mingħajr l-ebda sensazzjoni, kaxkret riglejha bil-mod u bit-tbatija, imma kienet determinata li ma taqtax qalbha. Ħasset il-piż tal-bankina fuq għeruqha. Iżda ftit ftit irnexxielha tgħolli l-għeruq mill-art. U bdiet tiċċaqlaq bil-mod, madwar il-belt.

Wara ftit, pass wara pass, drat "timxi bl-għeruq" u bdiet tgawdi l-vjaġġ tagħha! Ħarġet mill-belt u bdiet timxi lejn il-gverta, hekk kif kien qallha l-gawwi tal-ilma! Fi triqitha, għaddiet minn fejn il-kampanja. Qatt ma kienet rat dik is-sbuħija, daqstant kuluri! Kien hemm siġar oħra bil-fjuri fuq il-friegħi tagħhom, l-għasafar kienu qed ikantaw u laqgħuha kemm l-annimali ż-żgħar kif ukoll il-kbar! Ħasset qalbha timtela u baqgħet hemm għal ftit sekondi, immeraviljata bil-veduta. Iżda kif kienet wieqfa, ħasset għeruqha jiddaħħlu fl-art! "Dan il-post inħobbu, iżda hemm bżonn li nimxi minn hawn! Jew nagħmel hekk, inkella nibqa' hawn għal dejjem" ħasbet hi u timxi 'l quddiem.

Wara ftit, ix-xemx wasslitha lejn il-belt fejn kien hemm il-gverta. Iżda hekk kif daħlet fil-belt, semgħet xi ħsejjes ġejjin mill-qiegħ tal-barmil taż-żibel! Waslet fil-post fejn kien hemm il-barmil, fetħitu u... f'daqqa waħda, rat ferħ ta' qattus!

"Jekk jogħġbok għinni!", qal il-qattus żgħir. "Għandi ħafna għatx!"

Is-siġra qagħdet hemm għal ftit taħseb x'setgħet tagħmel! Il-ħin kien għaddej! Ma kellhiex wisq ħans! Għalhekk, iddeċidiet li titlob l-għajnuna tax-xemx.

— Xemx, x'għandi nagħmel?

— Tista' jew tgħin lill-qattus, billi tagħtih ftit ilma inkella ma tgħinux! Tfal, x'kontu tagħmlu intom kieku kontu minflok is-siġra?

Il-parti li fiha tittiehed deċiżjoni

Deċiżjoni 2a: ma tghinx lill-qattus.

Deċiżjoni 2b: tghin lill-qattus.

Deċiżjoni 2a:

Ma tgħinx lill-qattus u tħallih hemm bil-għatx. "Bħalissa ma nistax nieqaf", ħasbet bejnha u bejn ruħha! "Irrid naqbad id-dgħajsa! Barra minn hekk, nibza' li jekk nieqaf issa, f'dan il-post sabiħ, l-għeruq tiegħi jibqgħu hawn għal dejjem. Le, hemm bżonn niċċaqlaq!". Għalhekk, komplet timxi.

F'inqas minn siegħa, fl-aħħar rat il-vapur fuq il-gverta! Folla storbuża ta' annimali u nies kienet miexja 'l fuq u 'l isfel. Xi wħud minnhom kienu qed jitilgħu abbord filwaqt li oħrajn kienu neżlin minn fuq il-vapur. Bdiet tiġri iżda mbagħad, seħħet l-aktar ħaġa mhux mistennija! Folla mgħaġġla ma ħallithiex titla' fuq il-gverta tal-imbarkazzjoni u reġġgħetha lura quddiem il-qattus jingħi bil-għatx, li issa kien qed jgħajjat għajjat ta' qsim il-qalb, li kien impossibbli li wieħed jinterpretah ħażin! "Dan sinjal!", ħasbet bejnha u bejn ruħha u fl-aħħar iddeċidiet li tgħin lill-imsejken annimal.

Deċiżjoni 2b:

"Se ngħinek, tinkwetax", qaltlu s-siġra u f'ħakka ta' għajn, sabet vit tal-ilma. Imbagħad għenet lill-qattus jixrob: ferrxet l-ilma tal-vit fuq il-friegħi flessibbli tagħha u mbagħad ħalliet l-ilma jġelben 'l isfel fil-ħalq żgħir u miftuħ beraħ tal-qattus!

– Grazzi ħafna! Min inti? staqsieha l-qattus.

– M'hemmx imniex! Jien is-siġra tal-ħarrub! Kont ngħix f'post maħmuġ bħal dan t'hawnhekk, iżda tlaqt u issa sejra fuq vjaġġ ta' avventura! Trid tiġi miegħi?

– Nixtieq! qal il-qattus, u qabeż għal ġol-friegħi tagħha! Flimkien, irnexxielhom jaslu l-port fil-ħin.

Hekk kif kienu qed jitilgħu abbord, is-siġra intebħet b'xi ħaġa stramba ħafna! Kienet baqgħet għal żmien twil wisq qrib il-barmil taż-żibel u għalhekk l-għeruq tagħha tħammgu u... mtlew bil-ġrieden!

Issa kellha musculus seaman kbir quddiemha li kien qed jostakolalha t-triq.

– M'għandekx permess titla' fuq id-dgħajsa minħabba (iħares lejn għeruqha)... dik il-merkanzija tal-ġrieden!

– Dik mhux problema! qal il-ferħ ta' qattus li tfaċċa minn qalb il-fergħat. Il-ħabib żgħir tagħha kien salvaha fil-mument opportun għax keċċielha l-ġrieden, u fl-aħħar it-tnejn li huma telgħu fuq nett tad-dgħajsa.

U beda l-vjaġġ lejn Ċipru! Hekk kif is-siġra tal-ħarrub ntaqbet kwieta fuq il-pruwa, tgawdi r-riħ frisk u mielaħ, ġie passiġġier stramb u qagħad quddiemha. Kien qsajjar u liebes kappell aħdar u kowt oranġjo kbir li kien jiġih kemxejn kbir għall-ġisem żgħir tiegħu. Meta b'għajnejn miftuħin beraħ, osservalha l-fergħat tagħha, deher interessat f'dak li kien qed jara. Wara li studja sew lis-siġra, qal:

– Dawn x'affarijiet huma? Siġra fuq dgħajsa?!

Is-siġra tal-ħarrub reġġgħet ħassitha mhedda!

"X'jiġri jekk ikeċċuni minn fuq id-dgħajsa? Is-siġar jistgħu jimxu, iżda ma setgħu qatt jgħumu! Se nkun qed ningarr fil-wiċċ 'l hawn u 'l hinn għall-bqija ta' ħajti!", ħasbet bejnha u bejn ruħha.

Imbagħad, dawret rasha lejn ix-xemx, li dejjem kienet tkun ħdejha, u staqsiet;

– Xemx, x'għandi ngħid?

– Tista' jew tgħid il-verità u tiffaċċja r-reazzjoni tiegħu jew, tista' tigdeb... u tiffaċċja l-konsegwenzi tal-gidba tiegħek... Lesta għal xi waħda minn dawn it-tnejn?

It-tielet parti li fiha tittieħed deċiżjoni

Deċiżjoni 3a: is-sigra tal-ħarrub tgħid il-verità.

Deċiżjoni 3b: is-sigra tal-ħarrub tigdeb.

Deċiżjoni 3a:

– Jien siġra tal-ħarrub. M'intix tara l-ħarrub tiegħi jdoqqu l-mużika meta jolqtu lil xulxin?

– Iva iżda ninsab ixxukkjat għax naf li s-siġar ma jistgħux jiċċaqalqu.

Imbagħad, is-siġra fethet il-weraq ta' qalbha u qalet...

– In-nies jgħidu li s-siġar ma jistgħux jiċċaqalqu. Iżda dan mhux minnu. Kollox huwa possibbli jekk ikollok fiduċja fik innifsek u fl-Univers. L-għan tiegħi huwa li nivvjaġġa, li nikseb l-esperjenzi u l-għeruq tiegħi mhux se jfixkluni milli nikseb dan! Kont nemmen li kont imwaħħla sew mal-art, iżda din kienet biss illużjoni... Ma nħossnix iżjed hekk.

– Allura, jekk siġra tista' tagħmel dan kollu, anke aħna l-bnedmin nistgħu nagħmlu dan?

Ovjament! L-unika ħaġa li għandek bżonn hija li ssegwi l-ħolm tiegħek! Issa saħħa, se jkollu mmur! Se ngħidlek xi ħaġa li xi ħadd aktar għaref minni darba qalli: Meta tkun trid xi ħaġa b'qalbek kollha, l-univers kollu jippjana u jaħdem biex tiksibha. L-unika ħaġa li trid tagħmel hija li tkompli tipprova... sal-aħħar!

Wara, kulħadd ingabar madwar is-siġra tal-ħarrub. Daħku u kantaw il-kanzunetti u rrakkontaw l-istejjer sakemm instema' il-ħorn tal-vapur il-kbir! Waslu Ċipru.

-Saħħa ħbieb tiegħi! qalet is-siġra tal-ħarrub. Kien il-pjaċir tiegħi niltaqa' magħkom ilkoll!

Wieħed wieħed, il-passiġġieri kollha għannqu lis-siġra u niżlu mill-vapur. Fl-aħħar iżda mhux l-inqas, is-siġra niżlet minn fuq il-vapur bil-qattus fil-fergħat tagħha u komplew l-avventura tagħhom!

Deċiżjoni 3b:

Le, m'iniex siġra; Jien spalliera!

– Aħh tajjeb! Kelli bżonn waħda! Ejja ndendlu l-kowtijiet miegħek!

Għalhekk kulhadd beda jiddendel il-ħwejjeġ magħha. U s-siġra ttieħdet f'postijiet differenti madwar il-gverta kollha... B'hekk hija ndunat li mhux idea tajba li tipprenendi li tkun xi ħaġa li m'intix. U mbagħad iddeċidiet li tgħid il-verità. Neħhiet il-kowtijiet u l-ħwejjeġ kollha minn fuq il-weraq tagħha u qalet b'vuċi għolja:

– Hello lil kulhadd! Ħarsu lejja! Jien m'iniex spalliera, jien siġra tal-ħarrub. M'intomx taraw il-ħarrub idoqq il-mużika meta jolqot ħarruba oħra.

– Iva, iżda ninsab ixxukkjat għax naf li s-siġar ma jistgħux jiċċaqalqu.

Imbagħad, is-siġra fetħet il-weraq tagħha u minn qiegħ qalbha qalet...

– In-nies jgħidu li s-siġar ma jistgħux jiċċaqalqu. Iżda dan mhux minnu. Kollox huwa possibbli jekk ikollox fiduċja fik innifsek u fl-Univers. L-għan tiegħi huwa li nivvjaġġa, li nikseb l-esperjenzi u l-għeruq tiegħi mhux se jfixkluni milli nikseb dan! Kont nemmen li kont imwaħħla sew mal-art, iżda din kienet biss illużjoni... Ma nħossnix iżjed hekk.

– Allura, jekk siġra tista' tagħmel dan kollu, anke aħna l-bnedmin nistgħu nagħmlu dan?

Ovvjament! L-unika ħaġa li għandek bżonn hija li ssegwi l-ħolm tiegħek! Issa saħħa, se jkolli mmur! Se ngħidlek xi ħaġa li xi hadd aktar għaref minni darba qalli: Meta tkun trid xi ħaġa b'qalbek kollha, l-univers kollu jippjana u jaħdem biex tiksibha. L-unika ħaġa li trid tagħmel hija li tkompli tipprowa... sal-aħħar!

Wara, kulhadd inġabar madwar is-siġra tal-ħarrub. Dañku u kantaw il-kanzunetti u rrakkontaw l-istejjer sakemm instema' il-ħorn tal-vapur il-kbir! Waslu Ċipru.

-Saħħa ħbieb tiegħi! qalet is-siġra tal-ħarrub. Kien il-pjaċir tiegħi niltaqa' magħkom ilkoll!

Wieħed wieħed, il-passiġġieri kollha għannqu lis-siġra u niżlu mill-vapur. Fl-aħħar iżda mhux l-inqas, is-siġra niżlet minn fuq il-vapur bil-qattus fil-fergħat tagħha u komplew l-avventura tagħhom!

Ir-raba' parti tad-deċiżjoni li ttejjm l-istorja:

Deċiżjoni 4a: Hija tasal fid-destinazzjoni tagħha.

Deċiżjoni 4b: Tqum mir-raqda.

Deċiżjoni 4a:

Sabet ruħha f'għalqa miftuħa qrib ħafna tal-baħar. Tant qrib li l-hoss tal-mewġ beda jżieġhel bil-friegħi tagħha. Ix-xemx kienet qed tidli 'l fuq minn rasha u tmissha bir-raġġi tagħha. Madwarha hija rat sigar oħra li kienu jixbhuha. Hija ftakret fid-dehra tagħha tirrifletti fl-ilma ta' għadira. Meta rat is-sigar l-oħra, indunat li kellhom l-istess friegħi, l-istess weraq, l-istess frott, l-istess għeruq, l-istess rieda għall-ħajja.

B'sorpriza għaliha, l-antenati tagħha għexu b'mod paċifiku fuq din il-gżira. Ma setgħetx temmen lil għajnejha. Kienet xi ħolma? Dan kollu seta' jkun reali? Hija farfret il-fergħat tagħha bħallikieku biex tqum mill-ħolma. Kienet qed itterter. L-emozzjoni għaddiet mill-għeruq tagħha u ħasset tnefnim li mill-qiegħ tela' sal-fergħat tagħha.

Kien biss dak il-ħin li ndunat li kienet waslet fl-aħħar tat-triq. Ġie f'moħħha dak kollu li kienet esperjenzat matul dan il-vjaġġ twil u l-kreaturi kollha li kienet iltaqgħet magħhom tul it-triq: il-laqgħa mal-gawwi tal-ilma li heġġiha ssegwi l-ħolma tagħha, ix-xemx li dejjem serviet ta' ħabiba rjali, il-binjiet skuri tal-belt mgħottijin biċ-ċpar li għenuha tinduna liema ħajja verament riedet għaliha nnifisha. Hija ftakret ukoll fil-ferħ ta' qattus li nzerta kellu bżonn l-għajnuna tagħha, id-dgħajsa kbira tal-vjaġġ lejn Ċipru u l-kovjaġġatur li ġegħilha tirrifletti dwar it-tifsira aktar profonda tal-vjaġġ tagħha. Fl-aħħar mill-aħħar, kulħadd għenha tilhaq dak il-punt li sabet ruħha fih f'dak

il-mument. Li kieku dawk in-nies, l-annimali u l-korpi ċelesti kollha ma dehrux quddiemha waqt li kienet konxja mill-madwar tagħha, ma kinitx tkun kapaċi taħrab mill-monotonija tal-belt ta' madwarha. Ma kinitx tkun kapaċi tilhaq din il-mergħa xemxija, fejn qrabatha, is-sigar tal-ħarrub għexu kuntenti fl-għerf tal-antenati.

Hija tgħallmet ħafna mill-vjaġġ tagħha. Kolloxx inbidel minħabba li hi nbidlet; saret aktar għaqlija u tgħallmet kif tapprezza r-realtà tagħha b'mod differenti. Skopriet kif tista' tkun f'armonija mal-madwar tagħha, magħha nnifisha, u mal-ambjent. Hija għadha tgħix hemm, iżżomm l-eleganza u -kompożizzjoni tagħha, u jirnexxiha tgħin lill-oħrajn isiru aktar għaqlin:

- Hoss id-dinja
- Xomm il-ħamrija niedja.
- Iftaħ il-friegħi u ħallhom liberi jingarru mar-riħ
- Gawdi x-xemx
- Isma' ż-żiffa tal-baħar u l-ħsejjes l-oħra kollha tal-baħar
- Wessa' l-għeruq tiegħek u ħoss l-enerġija tad-dinja!
- Kellem lill-għasafar li jinsabu fil-friegħi tiegħek
- Ħalli l-frott jesperimenta bil-ħoss, ħallih!

Deciżjoni 4b:

Hija fetħet għajnejha beraħ u sabet lilha nnifisha bilwieq-fa fejn l-istess bankina li kienet issejħilha “darha”, imdawra bl-istess bini griż u mkagħbar u kienu qed jgħaddu minn quddiemha l-istess persuni impersonali u bla heġġa. “Allura dak kollu li esperjenzajt, kien biss ħolma!” tħassbet... “X’ħasra!” ħasbet “Kemm xtaqt ngħix f’mergħa xemxija flimkien ma’ sigar oħra tal-ħarrub!”.

“Kemm xtaqt niltaqa’ ma’ dak il-gawwi tal-ilma li kien qed jivvjaġġa u heġġiġni ngħix il-ħolma tiegħi”

“Kemm xtaqt tlajt fuq dik id-dgħajsa l-kbira... biex nitkellem max-xemx jew mal-ferħ ta’ qattus jew saħansitra mal-kovjaġġatur tiegħi!”

Iżda għaliex, għaliex ħlomt b’dan kollu? X’inh i t-tifsira ta’ dan il-ħolm tiegħi?

Dak il-ħin kienet għadha kif bdiet titkellem max-xemx u bdiet tfitte x fil-gewwieni tagħha

t-tifsira proprja tal-ħolma tagħha ...

“Forsi hawnhekk nista’ ntejjeb ħajti, mingħajr ma jkolli għalfejn nitlaq minn dari?”

Minn dakinhar bdiet tapprezza s-sħana tax-xemx fil-weraq tagħha, bdiet tħoss l-għeruq tagħha mgħaddsa fil-art umda... bdiet tisma’ l-ħoss tal-arja mingħajr ma beżgħet li l-kurrenti tal-arja kienu se jiksruha l-friegħi, waqfet tirrabja mal-għasafar li kienu jiklulha l-ħarrub... u bdiet ukoll tinbex lil dawk li jgħaddu minn ħdejha billi tgaralhom ħarrub zġħir fejn saqajhom! Kienu jieħdu qatgħa, jgħollu rashom, jagħtu titwila lejha u jitbissmulha. Sakemm darba minnhom, bħad-drabi l-oħra, tifel li jgħix fi blokka appartamenti fil-qrib beda jitkellem magħha ta’ spiss u jieħu ħsiebha sew... Fl-aħħar mill-aħħar il-ħolm isir realtajiet godda!

U kulħadd għex kuntent għal dejjem!

Programm: Erasmus+

Azzjoni Ewlenija: Kooperazzjoni għall-innovazzjoni u l-iskambju ta' prattiki tajbin

Titlu tal-Proġett: Story Changers: it-titjib fil-ħiliet soċjali tal-istudenti u l-arrikkiment tal-metodi ta' taġħlim permezz tar-rakkontar tal-istejjer u tar-realtà virtwali

Akronimu tal-Proġett: Story Changers

Numru tal-Ftehim tal-Proġett: 2020-1-CY01-KA201-066072

Data tal-Bidu tal-Proġett: 01/12/2020

Data tat-Tmiem tal-Proġett: 30/06/2023

Koordinatur:

 MMC Mediterranean
Management Centre

Msieħba:

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

L-appoġġ tal-Kummissjoni Ewropea għall-produzzjoni ta' din il-pubblikazzjoni ma jikkostitwixxi approvazzjoni tal-kontenut, li jirrifletti biss il-fehmiet tal-awturi, u l-Kummissjoni ma tistax tinzamm responsabbli għal kwalunkwe użu li jista' jsir mill-informazzjoni li tinsab fiha.